

UPPHANDLINGSRAPPORT

Aktivt förvaltade europeiska aktiefonder

Innehåll

1. Sammanfattning	4
2. Fondtorgsnämndens uppdrag	6
3. Upphandlingsprocessen	8
3.1. Fondtorgsnämndens marknadsdialog	
3.2. Design av utbud	
3.3. Förberedelse inför upphandling	
3.4. Annonsering av upphandling	
3.5. Krav, uteslutningsgrunder och utvärdering	
3.6. Tilldelning	
3.7. Allokering och avveckling	
3.8. Löpande granskning	
4. Kategorin europeiska aktiefonder idag	14
4.1. Fondutbud	
4.2. Avgifter	
4.3. Avkastning	
4.4. Hållbarhet	
5. Resultat av upphandling av europeiska aktiefonder	17
5.1. Upphandlingens omfattning	
5.2. Inkomna anbud	
5.3. Kravuppfyllnad	
5.4. Utvärdering av anbud	
5.5. Tilldelningsbeslut	
5.6. Utvärderingsresultat	
5.7. Fondfakta	
6. Förändring av kategorin	30
6.1. Kvalitet, risk och avkastning	
6.2. Avgifter	
6.3. Hållbarhet	
6.4. Valfrihet	
7. Fondtorgsnämndens slutsatser avseende upphandlad fondkategori	34

1. Sammanfattning

Fondtorgsnämnden har den 25 mars 2024 offentliggjort beslut om tilldelning i upphandlingen av kategorin aktivt förvaltade europeiska aktiefonder till premiepensionens fondtorg. Upphandlingen berör cirka 130 000 sparare med ett samlat kapital om knappt 11 miljarder kronor per den 31 december 2023.

Sex fonder har tilldelats fondavtal, varav tre fonder finns sedan tidigare på fondtorget.

Detta är den första av flera upphandlingar som Fondtorgsnämnden kommer att genomföra de närmaste åren. Målsättningen är att säkerställa ett fondutbud av hög kvalitet till konkurrenskraftiga avgifter och därmed skapa förutsättningar för en högre och tryggare premiepension.

Fonderna som upphandlas ska enligt lag vara lämpliga, kontrollerbara, hållbara, kostnadseffektiva och av hög kvalitet. Dessutom ska utbudet på fondtorget innebära valfrihet för pensionsspararna.

För pensionsspararna innebär upphandlingen att samtliga fonder inom kategorin nu genomgått en omfattande kontroll och håller hög kvalitet. Samtidigt har den genomsnittliga avgiften för fonderna i kategorin mer än halverats från 0,48 till 0,21 procent. Även kraven avseende hållbarhet i fonderna har höjts.

De fondförvaltare och fonder som får tilldelning är:

- **Abrdn Investments Luxembourg S.A.**
European Sustainable Equity Fund
- **AMF Fonder AB**
AMF Aktiefond Europa
- **JPMorgan Asset Management**
JPMorgan Funds Europe Sustainable Equity Fund
- **Nordea Investment Funds S.A.**
Nordea 1 – European Stars Equity Fund (BP–EUR)
- **SEB Investment Management AB**
SEB Europe Equity Fund
- **Swedbank Robur Fonder AB**
Swedbank Robur Europafond A

2. Fondtorgsnämndens uppdrag

Fondtorgsnämnden är en statlig myndighet med uppgift att upphandla, granska och kvalitetssäkra fonder till det svenska premiepensionssystemet.¹

Fonderna till premiepensionens fondtorg upphandlas i syfte att kvalitetssäkra fonder och fondförvaltare och därigenom tillvarata pensionsspararnas intressen. Fondtorgsnämnden ska granska att fonder

¹Lag (2022:759) om Fondtorgsnämnden.

**FÖR ATT TILLVARATA
SPARARNAS INTRESSEN
STÄLLS HÖGA KRAV
PÅ FONDER OCH
FONDFÖRVALTARE**

och fondförvaltare löpande uppfyller villkoren i fondavtalet under avtalstiden.

För att tillvarata spararnas intressen ställs höga krav på fonder och fondförvaltare som ska delta på fondtorget. Utvärderingen och granskningen av fonder, fondförvaltare och förvaltningsorganisation såväl under som efter upphandling, syftar till att erbjuda ett pensionssparande av hög kvalitet som ger en trygg pension.

Fonderna på det upphandlade fondtorget ska vara lämpliga för premiepensionssystemet, kostnadseffektiva, hållbara, kontrollerbara och av hög kvalitet. Detta fastställs i den lag som reglerar Fondtorgsnämndens upphandlingar av fonder.² Premiepensionssystemet och fondutbudet ska präglas av valfrihet, där spararen har möjlighet att påverka risknivå och placeringsinriktning för förvaltningen av sin premiepension.

När alla fondkategorier på det befintliga fondtorget är upphandlade, kommer Fondtorgsnämnden att övervaka fondtorget och upphandla fonder då fondavtal löper ut. Fondtorgsnämnden kommer även att utvärdera utbudet på fondtorget löpande för att följa fondbranschens utveckling i stort. Omvärldsfaktorer och utveckling i fondbranschen kan på så sätt skapa behov av upphandlingar av nya kategorier som inte finns representerade på fondtorget i dag.

²Lag (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg

3. Upphandlingsprocessen

Upphandlingsprocessen är central i arbetet med upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg. Upphandlingsprocessen är framtagen för att upphandla och utvärdera fonder för fondtorget, avseende de i lag fastställda kraven om lämplighet, hållbarhet, kontrollerbarhet, kvalitet och kostnadseffektivitet.

Detta kapitel syftar till att ge en överskådlig och för-
enkla bild av Fondtorgs-
nämndens upphandlings-
process för allmänheten att
kunna ta del av. Det innebär
att kapitlet innehåller
förkortade beskrivningar
och exempel från upphand-
lingsdokumentationen i den
aktuella upphandlingen.
Om beskrivningar i denna
rapport är förenklade på
ett sätt så att uppgifter
skulle kunna uppfattas som
motstridiga i jämförelse
med vad som anges i upp-
handlingsdokumentationen
är det alltid de annonserade
upphandlingsdokumenten
som är styrande.

3.1. Fondtorgsnämndens marknadsdialog

Fondtorgsnämnden har enligt lag ett uppdrag att kontinuerligt föra en dialog med fondförvaltare, branschorganisationer och andra marknadsaktörer.

Syftet med marknadsdialogen är bland annat att införskaffa kunskap om vad fondmarknaden kan erbjuda utifrån de behov myndigheten har och om vilka fonder och fondförvaltare som finns. Genom att inhämta synpunkter från fondförvaltare kan myndigheten också ställa bättre och mer ändamålsenliga krav och villkor vid upphandlingarna. Vid en dialog har myndigheten möjlighet att informera fondförvaltarna om myndighetens behov och önskat resultat, inhämta synpunkter från fondförvaltarna samt sprida information. På så sätt kan en dialog även bidra till att fondförvaltarna vid en senare upphandling lämnar anbud som i högre grad motsvarar det som efterfrågas av myndigheten. Genom en kontinuerlig dialog mellan myndigheten och fondförvaltarna förbereds marknaden inför kommande upphandlingar, vilket är ämnat att skapa förtroende och goda förutsättningar för ett långsiktigt och stabilt samarbete.

Dialogen kan föras på olika sätt, exempelvis genom dialogmöten, diskussionsforum, externa remisser eller genom att skicka ut frågeställningar i syfte att inhämta viss information, så kallad *Request For Information, RFI*.

Dialogen sker i överensstämmelse med de grundläggande principerna för upphandling och den information som Fondtorgsnämnden delger branschaktörer offentliggörs även på myndighetens webbplats ftn.se.

3.2. Design av utbud

Inför varje upphandling utvärderas den kategori som ska upphandlas utifrån tillgänglighet av fonder med relevant inriktning, pensions-spararnas efterfrågan, tillämpade förvaltningsstrategier, fondernas lämplighet för fondtorget, med mera. Analysen som görs i detta skede för respektive kategori ligger till grund för utformningen av upphandlingsdokumentationen för en upphandling. Upphandlingsplanen för fondtorget beslutas av Fondtorgsnämnden innan upphandlingsdokumentationen bereds av Fondtorgsnämndens kansli.

3.3. Förberedelse inför upphandling

Innan en upphandling annonseras utformas upphandlingsdokumentationen. Fondtorgsnämnden fastställer en upphandlingsspecifikation i varje upphandling.

**FÖR ATT ETT ANBUD
SKA UTVÄRDERAS
KRÄVS ATT FONDEN
UPPFYLLER SAMTLIGA
OBLIGATORISKA
KRAV SOM STÄLLS I
UPPHANDLINGEN**

Den utformas utifrån Fondtorgsnämndens egna överväganden om behoven i den enskilda upphandlingen.

Upphandlingsdokumentationen är omfattande. Den beskriver bland annat de allmänna förutsättningarna för upphandlingen och den utvärderingsmodell som kommer att tillämpas. Den innehåller frågor avseende till exempel förvaltningsverksamhet, finansiell stabilitet, riskhantering, transparens och tillgänglighet av data från de fondförvaltare som deltar i upphandlingarna. Upphandlingsdokumentationen inklusive fondavtal med bilagor beslutas av Fondtorgsnämnden och annonseras elektroniskt via e-Avrop.

3.4. Annonsering av upphandling

Upphandlingarna av fonder till premiepensionens fondtorg annonseras via e-Avrop, som är en digital upphandlingsplattform. Efter annonseringen följer en period då anbudsgivare kan inkomma med anbud. Tiden för att inkomma med anbud varierar mellan upphandlingarna. I den aktuella upphandlingen annonserades upphandlingen den 30 juni 2023 och sista dag att inkomma med anbud var den 5 oktober 2023. Frågor avseende upphandlingen kan ställas fram till tio dagar innan tidsfristen för inlämnande av anbud löper ut. Frågor besvaras löpande via e-Avrop, senast sex dagar innan tidsfristen för att inkomma med anbud löper ut.

3.5. Krav, uteslutningsgrunder och utvärdering

3.5.1. Kontroll av kravuppfyllnad

Anbudsöppningen utgör starten på prövningen och utvärderingen av anbuderna där den första delen innebär kontroll av kravuppfyllnad. Fondtorgsnämndens kansli kontrollerar att inkomna anbud är kompletta, att anbudsavgiften är betald, att anbudet möter såväl generella som upphandlingsspecifika obligatoriska krav samt att det inte föreligger några uteslutningsgrunder.

Exempel på obligatoriska krav som ställs i den aktuella upphandlingen är att fondförvaltaren, och en eventuell kapitalförvaltare, ska ha förvaltat kapital inom samma strategi som upphandlingen avser under en sammanhängande period om minst tre år under de senaste fem åren. Exempel på krav i upphandlingsspecifikationen är att fonden ska vara aktivt förvaltad och ha en aktiv risk inom satta intervaller.

Exempel på uteslutningsgrund är om fondförvaltaren eller kapitalförvaltaren dömts för vissa typer av ekonomisk brottslighet samt om fondförvaltaren otillbörligen försökt snedvrیدا konkurrensen eller

försökt påverka den upphandlande myndighetens beslutsprocess.

För att ett anbud ska utvärderas krävs att fonden uppfyller samtliga obligatoriska krav som ställs i upphandlingen och att ingen uteslutningsgrund föreligger. Anbud som uppfyller kraven utvärderas av Fondtorgsnämndens kansli i nästa fas av upphandlingen.

3.5.2. Kvalitativ och kvantitativ utvärdering

I utvärderingen görs en djupgående kvalitativ och kvantitativ analys som syftar till att verifiera informationen som lämnats i anbuden. De fondförvaltare som bäst uppfyller tilldelningskriterierna kallas till intervjuer. Hur många fondförvaltare som maximalt kan kallas till intervju varierar och framgår av upphandlingsinstruktionerna för respektive upphandling. I den aktuella upphandlingen kunde maximalt 15 anbudsgivare kallas till intervju.

Utvärderingskriterierna och dess respektive vikter i utvärderingen framgår av anbudsunderlaget (*RFP, Request for Proposal*). I den aktuella upphandlingen har tilldelningskriteriet fondens kvalitet, kapitel 4 – 12 i anbudsunderlaget, en vikt om 75 procent och tilldelningskriteriet kostnadseffektivitet, kapitel 13 i anbudsunderlaget, har en vikt om 25 procent. Vikterna för dessa två tilldelningskriterier är låsta i förhållande till varandra.

Under utvärderingen av tilldelningskriterierna bedömer Fondtorgsnämnden bland annat:

- **Investeringsfilosofin:** Investeringsfilosofin ska vara tydlig och beskriva hur förvaltaren strävar efter att skapa mervärde för spararna. Filosofin måste efterlevas av hela organisationen och återspeglas i det dagliga arbetet.
- **Investeringsprocessen:** Investeringsprocessen beskriver hur förvaltningen utförs. Varje steg och ordningen i processen ska beskrivas från idé till portföljkonstruktion. Vem som gör vad och med vilka befogenheter ska beskrivas. Bevis på disciplin, struktur och repeterbarhet av processen ska uppvisas.
- **Förvaltarresurser:** Vem som gör vad i portföljförvaltningen. Både fondförvaltaren och den biträdande fondförvaltaren med team, samt alla andra resurser inom företaget som fondförvaltaren kan nyttja kommer att utvärderas. Organisation, mångfald, personalomsättning, kompetensutveckling och kultur beaktas.
- **Investeringsresultat:** Resultat utvärderas för att få ett kvitto på att fondförvaltarens process och filosofi fungerar – att förvaltaren har förmåga och förutsättningar att skapa avkastning i relation till vald investeringsinriktning. Utvärderingen består av djupgående kvantitativa analyser som syftar till att verifiera att förvaltningen av fonden

Observera att detta är en förenklad beskrivning. De fullständiga och styrande tilldelningskriterierna beskrivs i den annonserade upphandlingsdokumentationen.

dels sker på det sätt som beskrivits i anbudet dels kan observeras i data.

• **Administration och riskkontroll:** Fondförvaltarens organisation av kontrollfunktioner för riskhantering, riskkontroll, regelefterlevnad och revision inklusive förmågan att övervaka och hantera risker inom fonden och förvaltningsorganisationen beaktas.

3.5.3. Platsbesök och intervjuer

Fondtorgsnämnden gör platsbesök och håller intervjuer med representanter från anbudsgivaren. Syftet med platsbesöken är att validera den i anbudet inkomna informationen. Intervjuerna kan inte leda till högre poängsättning i upphandlingen men kan resultera i poängavdrag om Fondtorgsnämnden uppdragar att information som inkommit i anbudet inte överensstämmer med anbudsgivarens organisation, verksamhet och förvaltning med mera.

3.5.4. Revidering av pris

De fondförvaltare som valts ut till intervjumöten erbjuds efter att mötena ägt rum möjligheten att skriftligen lämna ett reviderat och slutgiltigt erbjudande om ett lägre pris. Det innebär att en fondförvaltare får sänka det pris som initialt angivits i anbudet, men inte höja det.

3.6. Tilldelning

När utvärderingen i upphandlingen är klar fattar Fondtorgsnämnden beslut om vilka fondförvaltare som får tilldelning och därmed får teckna avtal avseende fonder på premiepensionens fondtorg. Lagen¹ föreskriver att fondavtal inte får löpa längre i tid än tolv år. I den aktuella upphandlingen är den inledande avtalstiden sex år med möjlighet till förlängning till maximalt tolv år. Tilldelningsbeslutet offentliggörs via e-Avrop samt på myndighetens webbplats ftn.se. Tilldelningsbeslutet vinner laga kraft efter att den avtalsspärr som meddelas i tilldelningsbeslutet har löpt ut.

3.7. Allokering och avveckling

I samband med att upphandling av en fondkategori annonseras sägs fondavtalen upp för de anslutna fonderna inom kategorin. Fonderna fortsätter dock att finnas kvar på det anslutna fondtorget till dess att upphandlingen är slutförd.

När upphandlingen är slutförd och tilldelningsbeslutet har vunnit laga kraft påbörjas avvecklingen av de nuvarande anslutna fonderna i kategorin som inte tilldelats fondavtal. De fonder som fått tilldelning

¹ Lag (2022:760) om upphandling av fonder till premiepensionens fondtorg

De fullständiga och styrande bestämmelserna om fördelningsordningen finns i upphandlingsinstruktionerna för aktuell upphandling.

får teckna det upphandlade fondavtalet. När avtal har ingåtts registreras fonderna i Pensionsmyndighetens system, om de inte funnits med på fondtorget sedan tidigare, och blir därmed valbara för pensionsspararna.

Fördelningsordningen för allokering av kapital innebär att de premiepensionsmedel som ska överföras från avvecklade fonder fördelas lika mellan de upphandlade fonderna, dock med vissa undantag. Exempelvis behåller de fonder som sedan tidigare är registrerade på fondtorget och som upphandlats befintligt kapital. Om befintligt kapital understiger det fördelade kapitalet kan fonden erhålla medel upp till samma nivå som övriga upphandlade fonder. Pensionsspararna har alltid möjlighet att själva välja att byta fonder vilket innebär att det inte finns någon garanti avseende tilldelat kapital.

3.7.1. Information till sparare

I samband med att en upphandling är avslutad meddelar Pensionsmyndigheten de sparare med placerade medel i fonder som inte längre omfattas av ett fondavtal via brev om att deras valda fond kommer att avvecklas från fondtorget. Den enskilda spararen behöver inte göra någonting, utan spararens fondmedel förs automatiskt över till en likvärdig upphandlad fond i samma kategori om inget eget val görs. Spararen har dock, precis som tidigare, möjligheten att när som helst byta fond inom premiepensionen.

Om spararen placerat medel i en fond på det befintliga fondtorget som får tilldelning i upphandlingen behöver spararen inte göra någonting då spararens medel kommer att kvarstå i fonden.

3.8. Löpande granskning

En förutsättning för att få finnas tillgänglig på fondtorget är att upprätthålla den höga kvalitet som upphandlats, där fondförvaltarna ska agera med spararnas intresse i fokus under hela avtalsperioden.

De upphandlade fonderna granskas utifrån de obligatoriska krav och tilldelningskriterier som specificerats i fondavtalet vid respektive upphandling. Om en fond inte längre lever upp till fondavtalet eller övriga krav under avtalsperioden kan detta leda till uppsägning. En försämring av den kvalitet som fonden hade vid tilldelningstillfället kan således leda till att fondavtalet sägs upp.

För att möjliggöra granskning ska fondförvaltaren löpande kunna bistå Fondtorgsnämnden med information, vilken specificeras i fondavtalet. Insamling av information kommer att ske via utskickade frågeformulär och vid behov även på begäran av Fondtorgsnämndens kansli.

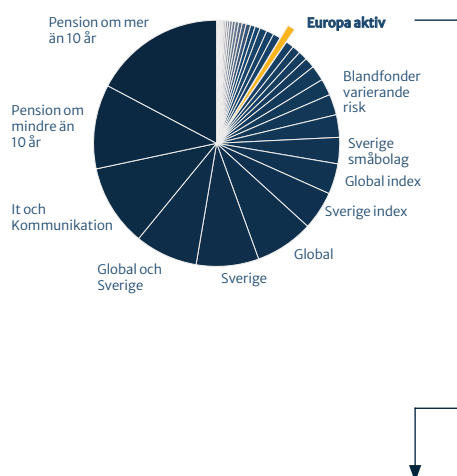

4. Kategorin europeiska aktiefonder idag

Den aktuella upphandlingen berör aktivt förvaltade aktiefonder inom fondkategorin Europa på det befintliga fondtorget. Totalt kapital placerat i samtliga fonder inom kategorin var per årsskiftet 2023 10,7 miljarder kronor, motsvarande knappt en procent av det totala kapitalet på fondtorget.¹

¹ exklusive AP7 Söfa

4. Kategorin europeiska aktiefonder idag

4.1. Fondutbud

Per årsskiftet 2023 bestod kategorin aktivt förvaltade europeiska aktiefonder på det befintliga, anslutningsbaserade, fondtorget av 22 fonder. Av dessa 22 fonder förvaltades 19 av utländska fondförvaltare och tre av svenska fondförvaltare. Antalet sparare i fonderna var sammanlagt 136 049.

Drygt 92 procent av kapitalet i kategorin var placerat i de sex största fonderna. Övriga 16 fonder hade tillsammans mindre än åtta procent av kapitalet.

Fonderna i det befintliga utbudet på fondtorget per 2023-12-31:

Aktivt förvaltade europeiska aktiefonder

Fonder på plattformen i dag: 22*

Antal fonder som ska upphandlas: Max 6

Totalt kapital: 10,7 mdr SEK

Andel av totalt kapital(exkl AP7 Såfa): Ca 1 %

*Per 2023-12-31, en fond har avregistrerats under 2024.

Fondförvaltare	Fond
abrdn Investments Luxembourg S.A	abrdn SICAVI – Europe ex UK Sustainable Equity Fund A
abrdn Investments Luxembourg S.A	abrdn SICAVI – European Sustainable Equity Fund A
AMF Fonder AB	AMF Aktiefond Europa
Banque de Luxembourg Investments	BL – Equities Europe B
BlackRock Luxembourg S.A.	BlackRock – Euro Markets A2
BlackRock Luxembourg S.A.	BlackRock – European Value A2
Luxcellence Management Company S.A.	CB European Quality Fund A Cap
Danske Invest Management A/S	Danske Invest SICAV – Europe SI
Evli Fondbolag Ab	Evli Europa Placeringsfonden B
FIL Investment Management (Luxembourg) S.A.	Fidelity – European Dynamic Growth Fund A
Fondbolaget Fondita Ab	Fondita Sustainable Europe Placeringsfond
Goldman Sachs Asset Management B.V.	Goldman Sachs Europe Equity P
Goldman Sachs Asset Management B.V.	Goldman Sachs Europe Sustainable Equity P
Goldman Sachs Asset Management B.V.	Goldman Sachs Eurozone Equity P
Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	Länsförsäkringar Europa Aktiv A
Nordea Funds Ab	Nordea European Stars
Odin Forvaltning AS	Odin Europa C
Pictet Asset Management (Europe) S.A.	Pictet Quest Europe Sustainable Equities R
S-Bank Fund Management Ltd.	S-Banken Europa Aktie A
SEB Investment Management AB	SEB Europafond
Franklin Templeton International Services S.à.r.l.	Templeton European Opportunities Fund A
Ålandsbanken Fondbolag Ab	Ålandsbanken Europa Aktie B Placeringsfond

0,48 %

**DEN LIKAVIKTADE
SNITTAVGIFTEN EFTER
RABATT ÅR 2023**

4.2. Avgifter

Per årsskiftet 2023 var den likaviktade genomsnittliga avgiften inom kategorin 0,48 procent, inklusive Pensionsmyndighetens rabatt. Medianavgiften var 0,51 procent med en spridning från som lägst 0,14 procent till som högst 0,68 procent. Den kapitalviktade snittavgiften, efter rabatt, var 0,27 procent.

Den genomsnittliga likaviktade avgiftsnivån inom kategorin, 0,48 procent, är högre jämfört med fondtorget som helhet där snittet är cirka 0,33 procent. Aktiefonder, och särskilt aktivt förvaltade aktiefonder, har generellt sett en högre avgift än exempelvis indexfonder och räntefonder.

4.3. Avkastning

Den genomsnittliga årliga avkastningen de senaste tre åren fram till den 30 juni 2023 för kategorin uppgick till 9,0 procent². Detta kan jämföras med det kategoriindex, MSCI Europe TR Index, som används i upphandlingen av kategorin. MSCI Europe TR Index hade under samma tidsperiod en genomsnittlig årlig avkastning på 11,8 procent.

Fonderna i kategorin har således de senaste tre åren haft en årlig avkastning som i snitt varit 2,8 procentenheter lägre än kategoriindex. Spridningen i utfall är relativt stor från en genomsnittlig avkastning på 3,5 procent per år till 14,1 procent per år. Två av 21 fonder har de senaste tre åren haft en årlig snittavkastning som överstigit avkastningen för kategoriindex.

4.4. Hållbarhet

På dagens anslutna fondtorg finns ett fåtal krav avseende hållbarhet, så som att fondförvaltarna ska vara anslutna till FN:s principer för hållbara investeringar (PRI).

Av de totalt 22 fonderna i den befintliga kategorin rapporterar 21 fonder enligt SFDR artikel 8 eller 9.

¹ Inkluderar 21 av 22 fonder då en fond saknar historik för hela perioden.

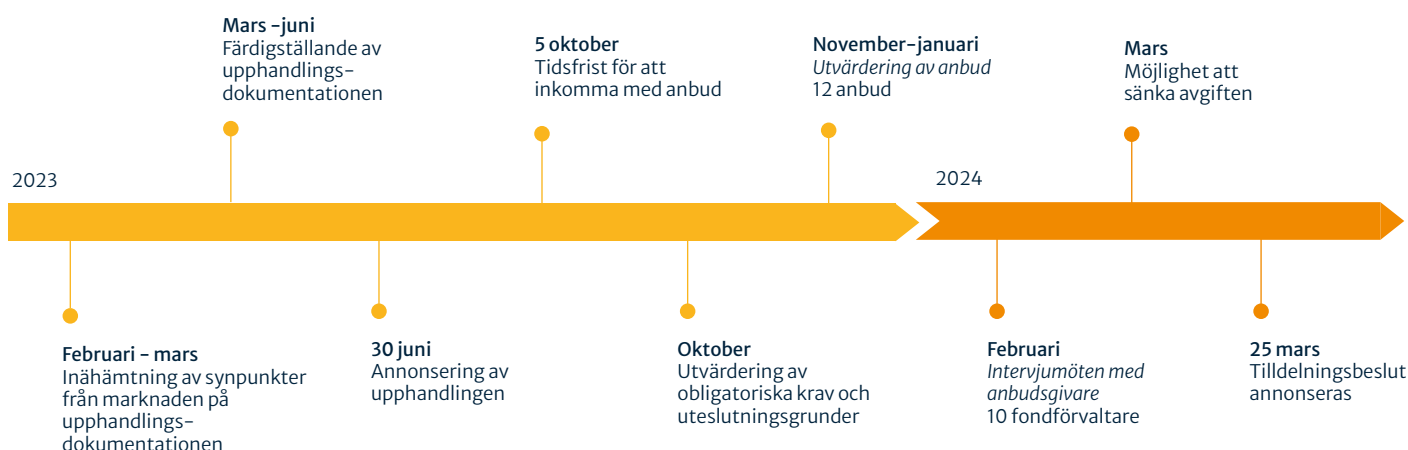

5. Resultat av upphandling av europeiska aktiefonder

Upphandlingen annonserades den 30 juni 2023 och tilldelningsbeslut publicerades den 25 mars 2024. Totalt lämnades 35 anbud in varav sex fondförvaltare tilldelas fondavtal avseende fonder på premiepensionens fondtorg.

5. Resultat av upphandling av europeiska aktiefonder

För fullständiga och styrande bestämmelser i upphandlingen, se upphandlingsdokumentationen.

5.1. Upphandlingens omfattning

Den aktuella upphandlingen avser UCITS-fonder med huvudsaklig inriktning mot investeringar i aktier i stora och medelstora bolag i Europa. Fonderna ska vara aktivt förvaltade med investeringsmålet att generera överavkastning mot jämförelseindex. Eftersom fonderna ska vara aktivt förvaltade, och därmed inte följa index, är den lägsta tillåtna gränsen för aktiv risk två procent mot fondens jämförelseindex. Fondens jämförelseindex får i sin tur maximalt ha fyra procent aktiv risk mot upphandlingens kategoriindex MSCI Europe TR Index, vilket säkerställer att fonderna ger exponering mot den önskade tillgångsklassen.

I upphandlingen höjs kraven vad gäller hållbarhet jämfört med det befintliga fondtorget. Ett exempel på detta är att det i upphandlingsspecifikationen är ett krav att fonderna ska ha hållbarhet som en integrerad del i investeringsprocessen och vara rapporterade enligt SFDR artikel 8 eller 9.

Enligt upphandlingsdokumentationen kan upp till sex fonder tilldelas fondavtal. Fondavtalen har en inledande avtalsperiod om sex år.

35 st

INKOMNA ANBUD

5.2. Inkomna anbud

Totalt inkom 35 anbud under anbudstiden. Följande anbudsgivare inkom med anbud:

	Fondförvaltare	Fond
1	ABNAMRO Investment Solutions	ABN AMRO EdenTree European Sustainable Equities
2	abrdrn Investments Luxembourg S.A.	European Sustainable Equity Fund
3	Allianz Global Investors GmbH	Allianz Europe Equity Growth – AT EUR
4	Allianz Global Investors GmbH	Allianz Europe Equity Growth Select – AT EUR
5	AMF Fonder AB	AMF Aktiefond Europa
6	Amundi Ireland Limited	GIB AM European Focus Fund
7	AXA Investment Managers Paris	AXA WF Framlington Sustainable Europe I EUR
8	BlackRock Global Funds	BGF European Fund
9	BlackRock Global Funds	BGF European Sustainable Equity Fund
10	BLI – Banque de Luxembourg Investments	BL Equities Europe
11	BNY Mellon Fund Management (Luxembourg) S.A.	Representative Walter Scott Europe strategy portfolio
12	Bridge Fund Management Limited	Liontrust GF Sustainable Future Pan-European Growth Fund
13	Comgest Asset Management International Limited	Comgest Growth Europe Compounders
14	CPRAM	CPR Europe ESG
15	Danske Invest Management A/S	Danske Invest SICAV Europe Class SI – sek
16	Devon Equity Management Limited	Devon Equity Funds SICAV – European Opportunities
17	Evli Fund Management Company Ltd	Evli Europe
18	Fisher Investments Ireland Limited	Fisher Investments Institutional European Equity Fund
19	Generali Investments Luxembourg S.A.	Generali Investments Sicav SRI Ageing Population
20	Handelsbanken Fonder AB	Handelsbanken Europa Selektiv
21	Invesco Ltd.	Invesco Pan European Focus Equity Fund A – Acc Shares
22	JPMorgan Asset Management Europe	JPMorgan Funds – Europe Sustainable Equity Fund
23	Jupiter Asset Management International S.A.	Jupiter European Growth SICAV
24	Länsförsäkringar Fondförvaltning AB	Länsförsäkringar Europa Aktiv
25	M&G PLC	M&G (Lux) European Strategic Value Fund
26	Montanaro Asset Management Limited	Montanaro European Focus Fund
27	Nordea Investment Funds S.A	Nordea 1 – European Stars Equity Fund (BP – EUR)
28	RBC Global Asset Management (UK) Limited	RBC Funds (Lux) – European Equity Focus Fund
29	Robeco Institutional Asset Management B.V	Robeco Sustainable European Stars Equities
30	SEB Investment Management AB	SEB Europe Equity Fund
31	Swedbank Robur Fonder AB	Swedbank Robur Europafond A
32	Sycomore Asset Management S.A.	Sycomore Europe ECO Solutions
33	Unigestion SA	Uni – Global – Equities Europe
34	Universal – Investment – Luxembourg S.A.	Berenberg European Focus Fund
35	Ålandsbanken Fondbolag AB	Ålandsbanken Europa Aktie

För fullständig information, se de annonserade upphandlingsdokumenten.

5.3. Kravuppfyllnad

Inkomna anbud kontrollerades av Fondtorgsnämndens kansli mot administrativa krav, uteslutningsgrunder och obligatoriska krav. 23 anbud uppfyllde inte kraven, eller var ofullständiga, och gick således inte vidare till utvärderingsfasen.

Totalt inkom 12 korrekta och fullständiga anbud som uppfyllde de administrativa och obligatoriska kraven.

5.4. Utvärdering av anbud

De 12 anbud som uppfyllde kraven utvärderades av Fondtorgsnämndens kansli. Stor vikt i utvärderingen läggs vid fondens avgift, investeringsfilosofi och process samt fondförvaltarens kontrollfunktioner. Även fondens förvaltarorganisation och dess investeringsresultat vägs in i utvärderingen.

5.4.1. Intervjuer och platsbesök

I upphandlingsinstruktionerna för den aktuella upphandlingen framgår att maximalt 15 fondförvaltare kunde kallas till intervjumöte i den aktuella upphandlingen. Av totalt 12 utvärderade anbud kallades tio till intervjumöte, då en anbudsgivare valde att dra tillbaka sitt anbud och en anbudsgivare inte nådde upp till krävd lägstanivå avseende erhållen poäng efter utvärdering.

Inför intervjumöten ska fondförvaltare inkomma med ytterligare information såsom fem års transaktionshistorik för fonden. Transaktionshistoriken används för att skapa en djupare förståelse för hur fondens portföljförvaltare skapar värde i förvaltningen samt att verifiera att transaktionshistoriken överensstämmer med den investeringsfilosofi och process som fondförvaltaren uppgett i anbudet. Det övergripande syftet med upphandlingens intervjumöten är att verifiera de svar som fondförvaltaren lämnat i anbudet.

5.4.2. Revidering av pris

I den avslutande delen av utvärderingsfasen erbjuds fondförvaltare möjligheten att sänka det pris som angivits i anbudet. Därefter sätts det slutgiltiga betyget som ligger till grund för Fondtorgsnämndens tilldelningsbeslut.

5.5. Tilldelningsbeslut

Av totalt 35 inkomna anbud tilldelas sex fondförvaltare fondavtal med Fondtorgsnämnden. Dessa sex fondförvaltare är de som erhållit

högst betyg i den sammanvägda bedömningen av utvärderingsgrunderna samt uppfyller de obligatoriska kraven för upphandlingen. Beslut om tilldelning offentliggjordes av Fondtorgsnämnden den 25 mars 2024.

De sex fondförvaltare och fonder som får tilldelning är:

- **Abrdn Investments Luxembourg S.A.**
European Sustainable Equity Fund
- **AMF Fonder AB**
AMF Aktiefond Europa
- **JPMorgan Asset Management**
JPMorgan Funds Europe Sustainable Equity Fund
- **Nordea Investment Funds S.A.**
Nordea 1 – European Stars Equity Fund (BP–EUR)
- **SEB Investment Management AB**
SEB Europe Equity Fund
- **Swedbank Robur Fonder AB**
Swedbank Robur Europafond A

Resurser avser kapitel fyra och fem i anbudsunderlaget.

Fond, filosofi och process avser kapitel sex och sju i anbudsunderlaget.

Investeringsresultat och portföljkonstruktion avser kapitel åtta och tio i anbudsunderlaget.

Implementation, intern styrning och riskkontroll avser kapitel nio, elva och tolv i anbudsunderlaget.

Avgift avser kapitel 13 i anbudsunderlaget.

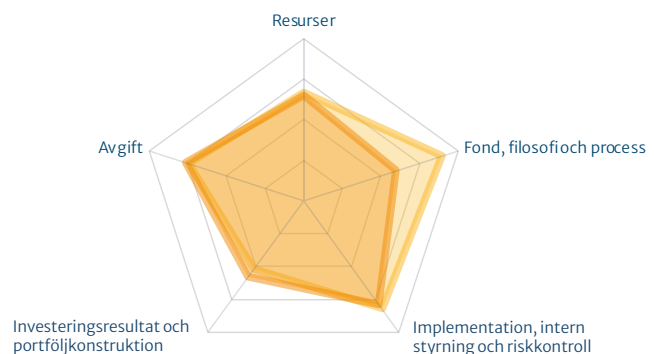
5.6. Utvärderingsresultat

Nedan diagram illustrerar de upphandlade fondernas utvärderingsresultat avseende tilldelningskriterierna i upphandlingen. Resultatet för varje fond som fått tilldelning visas i relation till det genomsnittliga resultatet för de 10 fonder och fondförvaltare där Fondtorgsnämnden genomfört en fullständig utvärdering inklusive platsbesök.

I utvärderingen betygssätts svaren i anbudsunderlaget på en skala 0-4, där fyra är maximal poäng. Diagrammens skala är anpassad och visar 2-4 för att göra det lättare för läsaren att se skillnader mellan fondernas individuella betyg och genomsnittet. Observera att tilldelningskriterierna har olika vikt i utvärderingen men att detta inte beaktas i dessa diagram.

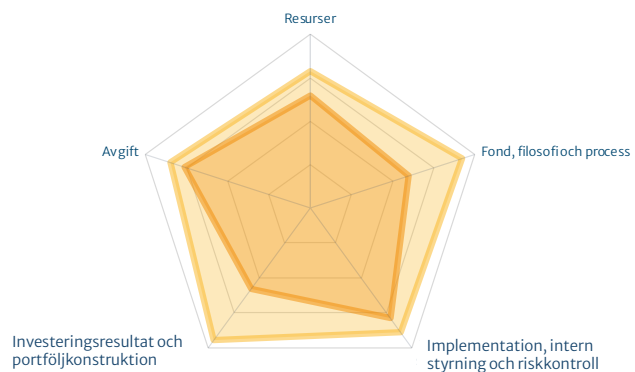
Abrdn Investments Luxembourg S.A.

- Abrdn Standard SICAVI European Sustainable Equity Fund
- Genomsnitt utvärderade fonder

AMF Fonder AB

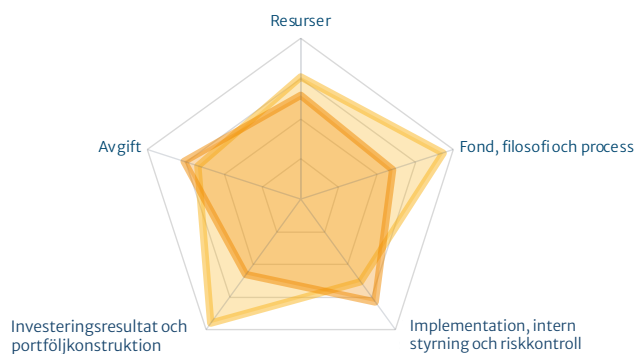
- AMF Aktiefond Europa
- Genomsnitt utvärderade fonder

5. Resultat av upphandling av europeiska aktiefonder

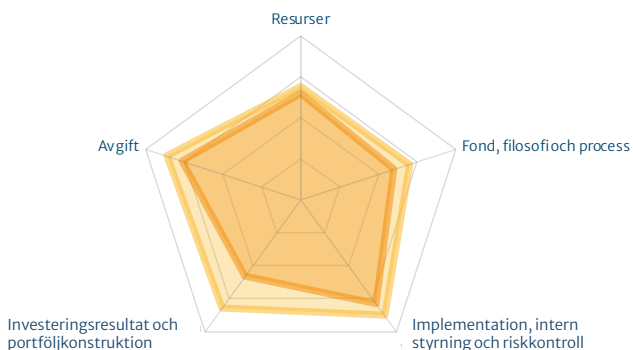
JPMorgan Asset Management

- JPMorgan Funds Europe Sustainable Equity Fund
- Genomsnitt utvärderade fonder

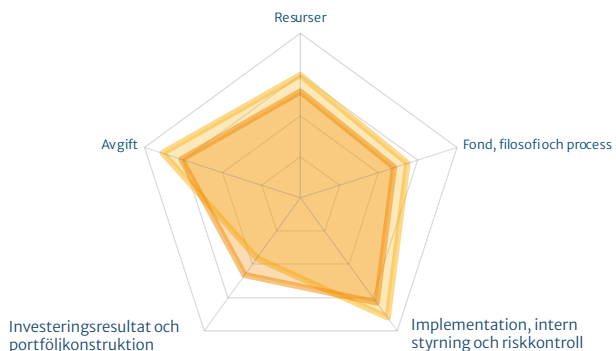
Nordea Investment Funds S.A

- Nordea 1 European Stars Equity Fund
- Genomsnitt utvärderade fonder

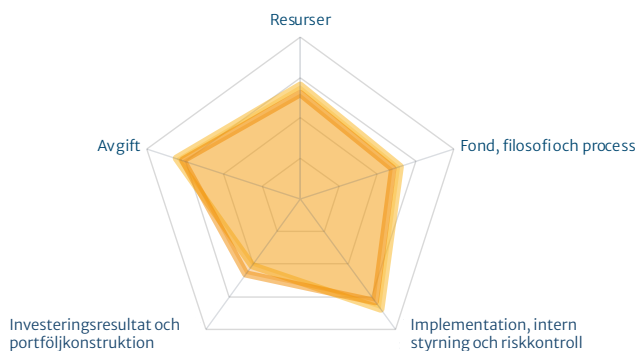
SEB Investment Management AB

- SEB Europe Equity Fund
- Genomsnitt utvärderade fonder

Swedbank Robur Fonder AB

- Swedbank Robur Europafond
- Genomsnitt utvärderade fonder

5.7. Fondfakta

5.7.1. abrdn Standard SICAV I – European Sustainable Equity Fund

Fonden placerar i stora och medelstora bolag noterade i Europa, med fokus på kvalitetsbolag. Investeringsprocessen baseras på en bolagsfokuserad fundamental analys (bottom-up) och fonden innehåller vanligtvis cirka 30 innehav. Fonden har som mål att generera en avkastning som överstiger dess jämförelseindex, FTSE World Europe Index (EUR). Investeringsteamet består av fyra medarbetare, varav tre förvaltare som tillsammans har förvaltat fonden sedan år 2015. abrdn Standard SICAV I – European Sustainable Equity Fund startades år 1993 och är registrerad i Luxemburg. Fonden förvaltas inom abrdn Investments Limited som bedrivit fondförvaltning sedan år 1987.

Fondfakta	
Fondförvaltare	abrdn Investments Limited
Ny på fondtorget	Nej
ISIN	LU0094541447
Registreringsland	Luxemburg
Valuta	EUR
Startdatum	1993
Portföljförvaltare	Ben Ritchie (2015), Kurt Cruickshank (2022), Roseanna Ivory (2022)
Förvaltat kapital	cirka 276 miljoner euro
Upphandlad avgift	0,30%
SFDR	Artikel 8
Jämförelseindex	FTSE World Europe Index (EUR)
Sharpekvot (3 år)	0,51
Standardavvikelse (3 år annualiserad)	15,81%
Informationskvot (3 år)	-0,56

5.7.2. AMF Aktiefond Europa

Fonden placerar i stora och medelstora bolag noterade i Europa, med fokus på tillväxtbolag med rimliga värderingar (GARP). Investeringsprocessen baseras på en bolagsfokuserad fundamental analys (bottom-up) och fonden innehåller vanligtvis cirka 80 innehav. Fonden har som mål att generera en avkastning som överstiger dess jämförelseindex, MSCI AC Europe NR. Investeringsteamet består av två förvaltare som tillsammans har förvaltat fonden sedan år 2021. AMF Aktiefond Europa startades år 1999 och är registrerad i Sverige. Fonden förvaltas inom AMF Fonder AB som bedrivit fondförvaltning sedan år 1997.

Fondfakta	
Fondförvaltare	AMF Fonder AB
Ny på fondtorget	Nej
ISIN	SE0000739153
Registreringsland	Sverige
Valuta	SEK
Startdatum	1999
Portföljförvaltare	Rickard Alte (2021-09), Martin Siwmark (2021-12)
Förvaltad kapital	cirka 8 miljarder kronor
Upphandlad avgift	0,08%
SFDR	Artikel 8
Jämförelseindex	MSCI AC Europe NR
Sharpekvot (3 år)	0,64
Standardavvikelse (3 år annualiserad)	16,32%
Informationskvot (3 år)	0,62

5.7.3. JPMorgan Funds – Europe Sustainable Equity Fund

Fonden placerar i stora och medelstora bolag noterade i Europa, med fokus på väletablerade bolag. Investeringsprocessen baseras på en bolagsfokuserad fundamental analys (bottom-up) och fonden innehåller vanligtvis cirka 75 innehav. Fonden har som mål att generera en avkastning som överstiger dess jämförelseindex, MSCI Europe Index (Total Return Net). Investeringsteamet består av totalt 38 medarbetare, med tre förvaltare som tillsammans har förvaltat fonden sedan 2016. JPMorgan Funds – Europe Sustainable Equity Fund startades år 2016 och är registrerad i Luxemburg. Fonden förvaltas inom JPMorgan Asset Management (UK) Limited som bedrivit fondförvaltning sedan år 1974.

Fondfakta	
Fondförvaltare	JPMorgan Asset Management (UK) Limited
Ny på fondtorget	Ja
ISIN	LU1529809227
Registreringsland	Luxemburg
Valuta	EUR
Startdatum	2016
Portföljförvaltare	Richard Webb (2016–12), Joanna Crompton (2016–12), Alexandra Sentuc (2020–11)
Förvaltad kapital	cirka 961 miljoner euro
Upphandlad avgift	0,38%
SFDR	Artikel 8
Jämförelseindex	MSCI Europe Index (Total Return Net)
Sharpekvot (3 år)	0,88
Standardavvikelse (3 år annualiserad)	16,17%
Informationskvot (3 år)	0,49

5.7.4. Nordea 1 – European Stars Equity Fund

Fonden placerar i stora och medelstora bolag noterade i Europa, med en blandning av värde- och tillväxtbolag. Investeringsprocessen baseras på en bolagsfokuserad fundamental analys (bottom-up) och fonden innehåller vanligtvis cirka 80 innehav. Fonden har som mål att generera en avkastning som överstiger dess jämförelseindex, MSCI Europe Index (Net Return). Investeringsteamet består av elva medarbetare, med två huvudförvaltare, som tillsammans har förvaltat fonden sedan år 2020. Nordea 1 – European Stars Equity Fund startades år 2017 och är registrerad i Luxemburg. Fonden förvaltas inom Nordea Investment Management AB som bedrivit fondförvaltning sedan år 1954.

Fondfakta	
Fondförvaltare	Nordea Investment Management AB
Ny på fondtorget	Ja
ISIN	LU2700275808
Registreringsland	Luxemburg
Valuta	EUR
Startdatum	2017
Portföljförvaltare	René Møller Petersen (2020–01), Frederik Nøkleby Weber (2020–01)
Förvaltad kapital	cirka 8,0 miljarder kronor
Upphandlad avgift	0,20 %
SFDR	Artikel 8
Jämförelseindex	MSCI Europe Index (Net Return)
Sharpekvot (3 år)	0,77
Standardavvikelse (3 år annualiserad)	17,27%
Informationskvot (3 år)	0,17

5.7.5. SEB Europe Equity Fund

Fonden placerar i stora och medelstora bolag noterade i Europa. Investeringsprocessen baseras på en bolagsfokuserad systematisk analys (quantitative bottom-up) av stora mängder data och fonden innehåller vanligtvis mellan 110–200 innehav. Fonden har som mål att generera en avkastning som överstiger dess jämförelseindex, MSCI Europe Net Total Return Index. Investeringsteamet består av elva medarbetare, varav två förvaltare som tillsammans har förvaltat fonden sedan år 2010. SEB Europe Equity Fund startades år 1988 och är registrerad i Luxemburg. Fonden förvaltas inom SEB Investment Management AB som bedrivit fondförvaltning sedan år 1978.

Fondfakta	
Fondförvaltare	SEB Investment Management AB
Ny på fondtorget	Nej
ISIN	LU2412067188
Registreringsland	Luxemburg
Valuta	EUR
Startdatum	1988
Portföljförvaltare	Maria Werner (2015), Oscar Blomkvist (2018)
Förvaltad kapital	cirka 129 miljoner euro
Upphandlad avgift	0,099%
SFDR	Artikel 8
Jämförelseindex	MSCI Europe Net Total Return Index
Sharpekvot (3 år)	0,71
Standardavvikelse (3 år annualiserad)	15,96%
Informationskvot (3 år)	-0,38

5.7.6. Swedbank Robur Europafond

Fonden placerar i stora och medelstora bolag noterade i Europa, med fokus på tillväxtbolag. Investeringsprocessen baseras på en bolagsfokuserad fundamental analys (bottom-up) och fonden innehåller vanligtvis cirka 55 innehav. Fonden har som mål att generera en avkastning som överstiger dess jämförelseindex, MSCI Europe Net. Investeringsteamet består av en förvaltare som har förvaltat fonden sedan år 2020. Swedbank Robur Europafond startades år 2000 och är registrerad i Sverige. Fonden förvaltas inom Swedbank Robur Fonder AB som bedrivit fondförvaltning sedan år 1978.

Fondfakta	
Fondförvaltare	Swedbank Robur Fonder AB
Ny på fondtorget	Ja
ISIN	SE0000539454
Registreringsland	Sverige
Valuta	SEK
Startdatum	2000
Portföljförvaltare	Petra Klaffert (2020-10)
Förvaltad kapital	cirka 10,1 miljarder kronor
Upphandlad avgift	0,21%
SFDR	Artikel 8
Jämförelseindex	MSCI Europe Net
Sharpekvot (3 år)	0,56
Standardavvikelse (3 år annualiserad)	15,74%
Informationskvot (3 år)	-0,37

6. Förändring av kategorin

Den upphandlade kategorin för aktivt förvaltade europeiska aktiefonder minskar efter upphandlingen från 22 till 6 fonder. Av dessa sex är tre nya inom premiepensionen och tre fanns i det befintliga utbudet.

De tre fonder som fanns med i det befintliga utbudet på fondtorget och som nu upphandlats har samtliga upphandlats till ett lägre pris än tidigare.

Detta kapitel syftar till att belysa skillnader mellan fonderna inom den befintliga kategorin och fonderna i den upphandlade kategorin. Observera att detta inte är en del i den utvärdering som skett inom ramen för upphandlingen.

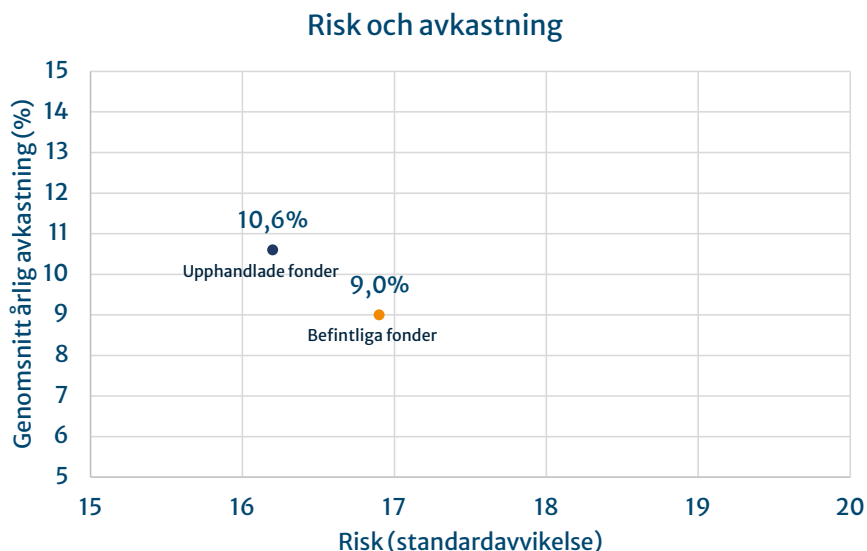
6.1. Kvalitet, risk och avkastning

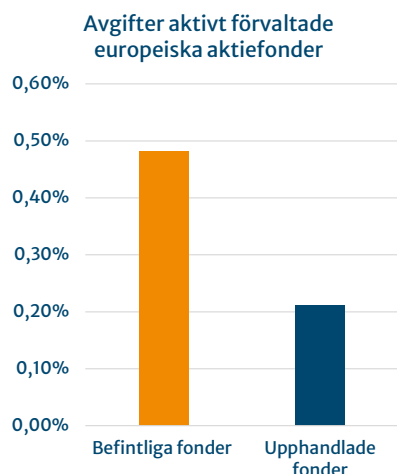
Samtliga fonder som tilldelas fondavtal håller hög kvalitet. Detta innebär att fonderna bedöms ha stor sannolikhet att över tid generera god avkastning till pensionsspararna.

Endast kvaliteten på de fonder som deltagit i upphandlingen och som uppfyller kraven utvärderas, och inte fonderna i det befintliga utbudet. Det är därav inte möjligt att analysera hur kvaliteten har förändrats genom upphandlingen.

En jämförelse av den historiska avkastningen under de senaste tre åren, fram till den 30 juni 2023, visar att fonderna på det befintliga fondtorget haft en genomsnittlig årlig avkastning om 9,0 procent efter avgift. Under samma tidsperiod har de upphandlade fonderna haft en genomsnittlig årlig avkastning om 10,6 procent efter avgift. Upphandlingens kategoriindex MSCI Europe TR Index mätt i svenska kronor har under samma tidsperiod haft en genomsnittlig årlig avkastning på 11,8 procent.

Den upphandlade gruppen har under treårsperioden fram till 30 juni 2023 haft en något lägre risk, mätt som standardavvikelse, jämfört med fonderna i det befintliga utbudet. De upphandlade fonderna har således de senaste tre åren i snitt haft en högre avkastning till en lägre risk jämfört med fonderna i det befintliga utbudet.

6.2. Avgifter

Den genomsnittliga avgiften i det befintliga utbudet var vid tiden för upphandlingens annonsering 0,48 procent. Den genomsnittliga avgiften i det upphandlade utbudet är 0,21 procent. Detta innebär en sänkning av avgiften med 0,27 procentenheter.

6.3. Hållbarhet

För att uppfylla det lagstadgade kravet om att upphandla hållbara fonder har Fondtorgsnämnden beslutat om obligatoriska krav avseende hållbarhet för både fondförvaltare och fonder. Fondförvaltarna och fonderna som har upphandlats uppfyller samtliga obligatoriska krav som ställts avseende hållbarhet. Detta innebär att miniminivån avseende hållbarhet i fondutbudet har höjts inom kategorin jämfört med det befintliga utbudet.

Detta innebär bland annat att samtliga upphandlade fonder:

- rapporterar enligt SFDR artikel 8 eller 9,
- har inrättat processer, integrerade med fondens investeringsprocess och process för aktivt ägande, för att identifiera om verksamheter som fonden investerar i vidtar åtgärder som följer av Parisavtalets mål samt ha riktlinjer för hur fondförvaltaren ska agera i dess egenskap av investerare utifrån denna information,
- har undertecknat och omfattas av de FN-stödda principerna för ansvarsfulla investeringar, Principles for Responsible Investments (PRI).
- utesluter verksamheter kopplade till produktion, lagring, handel eller användning av kontroversiella vapen och kärnvapen, samt
- utesluter verksamheter där mer än 5 procent av omsättningen härrör från produktion av tobak eller tobaksprodukter, utvinning/produktion av termiskt kol eller oljesand, elproduktion genom förbränning av termiskt kol.

6.4. Valfrihet

Valfrihet har inte varit en del av utvärderingen i upphandlingen men är ett övergripande krav som Fondtorgsnämnden har tagit hänsyn till i beslutsfattandet. Fondutbudet ska erbjuda valfrihet för spararna exempelvis avseende fonder med olika placeringsinriktning och risknivå. Detta görs främst genom att upphandla olika fondkategorier snarare än att upphandla olika fonder inom en och samma kategori.

Antalet fonder i den upphandlade kategorin är sex, i jämförelse med 22 fonder i den befintliga fondkategorin. Minskningen av antalet fonder förutsätts inte påverka valfriheten inom kategorin eftersom många av fonderna inom kategorin innan upphandlingen har likartad placeringsinriktning. De sex upphandlade fonderna anses vara tillräckligt många för att ha möjlighet att uppnå motsvarande bredd i utbudet inom fondkategorin som tidigare, vilket stöds av den kvantitativa analysen av graden av diversifiering inom kategorin som Fondtorgsnämndens kansli gjort.

Före upphandlingen var mer än 90 procent av kapitalet inom kategorin placerat i de sex största fonderna. Spararna har alltså endast i begränsad omfattning nyttjat det fulla utbudet av 22 fonder. Fondtorgsnämnden bedömer att det därmed även efter upphandlingen finns en tillräcklig valfrihet för att tillgodose spararnas efterfrågan.

7. Fondtorgsnämndens slutsatser avseende upphandlad fondkategori

Fonderna som upphandlas ska enligt lag vara lämpliga, kontrollerbara, hållbara, kostnadseffektiva och av hög kvalitet. Dessutom ska utbudet på fondtorget innebära valfrihet för pensionsspararna.

Fondtorgsnämnden kan konstatera att det inkommit tillräckligt många anbud av hög kvalitet i upphandlingen för att möjliggöra ett slutresultat som lever upp till lagkraven.

Upphandlingen innebär en sänkning av den genomsnittliga avgiften inom kategorin från 0,48 procent till 0,21 procent. Detta kombinerat med att de upphandlade fonderna håller hög kvalitet gör att Fondtorgsnämnden anser att det finns goda förutsättningar för att det upphandlade fonderna över tid ska kunna generera god avkastning för spararna.

Antalet fonder i kategorin minskar från 22 till 6. Detta innebär, allt annat lika, att möjligheten att på ett kvalitativt sätt granska fonderna ökar och att kontrollerbarheten inom kategorin därmed förbättras. De upphandlade fonderna uppfyller även de krav i upphandlingen som syftar till att öka kontrollerbarheten såsom att fonderna inte använder sig av finansiell hävstång och att investeringar i andra fonder inte är tillåtet.

Minimivån avseende hållbarhet har höjts inom kategorin genom upphandlingens obligatoriska krav. Samtliga fonder inom kategorin har efter upphandlingen hållbarhet som en väl integrerad del i investeringsprocessen och rapporterar i enlighet med SFDR artikel 8.

Avslutningsvis vill Fondtorgsnämnden passa på att tacka samtliga anbudsgivare som lagt tid och resurser på att delta i upphandlingen.

